

- позитивна громадська думка – ставлення до підприємництва як до одного з престижних видів діяльності;
- подальший розвиток інфраструктури підприємства;
- ефективна система захисту інтелектуальної власності;
- спрощення процедур регулювання підприємницької діяльності з боку державних органів [2, с. 181].

Отже, європейська інтеграція для України – це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки, насамперед на ринок ЄС.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кристиняк М. Б. Малий бізнес та мале підприємництво як важливий фактор розвитку національної економіки / М. Б. Кристиняк // Формування ринкових відносин в Україні. – 2014. – № 11. – С. 21-26. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2014_11_7.
2. Кушнір О. К. Малий бізнес в Україні: проблеми розвитку / О. К. Кушнір // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. – 2015. – Вип. 10. – С. 178-182. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkpnueu_2015_10_32.
3. Соболев С. М. Малий бізнес України у контексті євроінтеграції / С. М. Соболев // Стратегія економічного розвитку України. – 2014. – № 34. – С. 33-40. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/seru_2014_34_8.

Петренко В.С.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки фінансів і підприємництва
Херсонського державного університету*

Карнаушенко А.С.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та фінансів
Херсонського державного аграрного університету*

м. Херсон, Україна

КРЕАТИВНИЙ СТИЛЬ ПОВЕДІНКИ КЕРІВНИКІВ СПІЛЬНИХ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Під креативним стилем розуміється така поведінка, яке враховує необхідність зміни його форм під впливом проблем, що виникли у зовнішнім чи внутрішнім середовищі, які спираються на знання, вміння і творчі здібності керівника. При цьому ми виходили з припущення, що в залежності від рольового статусу «бачення» проблеми креативного стилю може бути різним. Під «баченням» проблеми розумілося наявність характерною логіки мислення керівника з використанням їм особистісних знань і здібностей. Для перевірки

цієї гіпотези були проаналізовані тексти промов і форми поведінки керівників і фахівців різних рівнів. Розглядалися креативні стилі наступних категорій осіб спільних аграрних підприємств:

1) генеральний директор (президент);

2) фахівці (функціонери);

3) раціоналізатори;

4) працівники відділу кадрів (виділені в окрему групу, оскільки особливості їх трудової діяльності полягають в роботі з людьми, що вимагає особливого творчого підходу).

Основними параметрами, за якими аналізувалося поведінку, були (табл. 1):

- загальна лінія поведінки (або структура виступу перед підлеглими);

- основні цінності і цілі, а також шляхи їх досягнення;

- характер аргументації обраного рішення.

Результати показали, що для кожної з виділених категорій керівників і фахівців можна вказати найбільш характерну логіку мислення, їх загальну лінію поведінки.

Таблиця 1

**Основні параметри креативного поведінки керівників
спільних аграрних підприємств**

Загальна лінія поведінки	Цінності і цілі	Характер аргументації поведінки
Топ-менеджери: вирішення глобальних проблем	Престиж підприємства, прагнення до лідерства	Відсутність аргументації
Керівники та фахівці відділу кадрів: зіставлення думок різних працівників і керівників з проблем підбору кадрів	Престиж підприємства; об'єктивність вчинків	Звернення до думки авторитетів
Раціоналізатори: структурованість діяльність	Престиж підприємства в менш вираженій формі; рішення окремих проблем	Аргументація діяльності за допомогою фактів
Функціонери: виконують різноманітну діяльність	Престиж підприємства	Окремі рішення виступають в якості самостійних цінностей

Складено на основі [1, с. 75; 2, с. 163]

У виступах директорів (президентів), їх поведінці акценти в першу чергу робляться на глобальних проблемах, які повинні відповідати за вирішення тих чи інших завдань (плани, програми, принципах побудови організації). При цьому ведуча; її цінністю є престиж підприємства, висока питома вага на ринку (фактична роль «лідера»). У той же час в поведінці і текстах виступів топ-менеджерів практично відсутня аргументація. Аргументом фактично є цінність, тобто передові позиції на ринку (збільшення сегмента ринку).

Інша логіка мислення простежується в роботі відділу кадрів. Для цих керівників і фахівців характерно зіставлення думок різних працівників і

керівників з проблем підбору кадрів. При цьому начальник відділу кадрів виступає в якості своєрідного арбітра [3, с. 439].

Він надає загальним зборам і президенту компанії різні точки зору (він може відкрито підтримувати одну з них), тим самим, досягаючи психологічного ефекту «об'єктивності». У діяльності працівників відділу кадрів провідною цінністю також виступає престиж підприємства, однак, в менш вираженому вигляді. Іншою особливістю креативного стилю фахівців відділу кадрів є характер аргументації. Одним з основних аргументів виявляється звернення до думки авторитету [4, с. 201].

Для раціоналізаторів найбільш характерною є структурованість діяльності спільних аграрних підприємств за алгоритмом: що зроблено → що треба зробити → наслідки діяльності. Провідною цінністю знову-таки виявляється престиж підприємства, але в менш вираженій формі, ніж у керівників підприємства або фахівців відділу кадрів. Раціоналізатори рідше, ніж керівники звертаються до глобальних проблем як таких, а виділяють в них і вирішують окремі аспекти.

Директор-президент	→	Престиж підприємства		Прояв креативних стилів
	→	Вирішення глобальних проблем		
	→	Відсутність аргументів своєї діяльності		
Відділ кадрів	→	Престиж підприємства		
	→	Зіставлення думок		
	→	Звернення до думки авторитету		
Раціоналізатори	→	Престиж підприємства		
	→	Алгоритм діяльності		
	→	Рішення вузьких проблем		
Функціонери	→	Престиж підприємства		
	→	Визначення проблем		
	→	Неоднорідність діяльності		

Рис. 1. Прояв креативних стилів поведінки в діяльності керівників спільних аграрних підприємств

При цьому вони намічають шляхи вирішення проблем, а також вказують на ті перепони і труднощі, з якими доведеться зіткнутися. Другою відмітною особливістю мислення раціоналізаторів є те, що вони, як правило, аргументують свої дії, причому в якості аргументів наводять факти [5, с. 265].

Креативні стилі функціонерів (керівників середньої ланки, які виконують окремі функції на підприємстві) мають найменшої специфічності, що, мабуть, пов'язано з неоднорідністю виділеної групи, однак для всіх них важливий престиж підприємства. Основною особливістю креативного стилю функціонерів є обговорення тієї чи іншої сторони проблеми управління (наприклад, проблема окупності впровадження раціоналізаторських пропозицій). Окремі сторони проблеми прийняття управлінських рішень з того чи іншого питання виступають і в якості самостійних цінностей (рис. 1)

Звісно ж важливим підкреслити, що облік виділених креативної логіки мислення і форм поведінки керівників і спеціалістів різних рівнів дозволить більш ефективно будувати аргументацію прийняття управлінських рішень з урахуванням безпосереднього адресата, а також детальніше представляти позицію керівництва підприємства з тих чи інших важливих проблем. Традиційна система управління підприємством передбачає координацію і функціонуванні всіх підсистем з виконанням нормованих операцій і процедур. Оскільки будь-яке спільне агроарне підприємство – не тільки функціонує, а й розвивається система, виділяють процеси проектування і планування організації, впровадження інноваційних проєктів, оцінку діяльності працівників і управлінців.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Viktoriia Petrenko, Alla Karnaushenko. JOINT ENTERPRISES IN FOREIGN TRADE. ACTIVITY OF UKRAINE. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2017. Vol. 3, No. 5, p. 203-207.
2. Танклевська Н.С., Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Економічна сутність та види криптовалюти у світі. *Наук.- Виробничий Журнал «Бізнес навігатор»*. 2017. Вип. 4-2 (43). С.133-138
3. Карнаушенко А.С. Розвиток спільних аграрних підприємств України. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка: наук. Жур.* 2017. Т. 22. Вип. 9 (62). С. 42- 46
4. Петренко В.С. Факторний аналіз фінансової стійкості економічної безпеки спільних аграрних підприємств / В.С. Петренко // *Економічний аналіз: зб. наук. пр. – Тернопіль: ВПЦ ТНЕУ «Економічна думка», 2017. – Т. 27. – № 4. – С. 255-260*
5. Карнаушенко А. С. Шляхи розвитку селенгу та лізингу у аграрних підприємствах України / А. С. Карнаушенко, В. С. Петренко // *Вісник Одеського національного університету.- 2013.- Т. 18, Вип. 4/2.- С. 31-34.*
6. Карнаушенко А. С. Розвиток фінансування інноваційної діяльності аграрних підприємств Херсонської області / А. С. Карнаушенко, В.С. Петренко // *Вісник Одеського національного університету.- 2014.- Т. 19, Вип. 1/1.- С. 171-174.*